

Arbete på kommunala gator

Hur garanterar vi trafiksäkerhet och framkomlighet och hur försäkra vi oss om en tillfredställande arbetsmiljö

Hur ser det ut

Statliga vägnätet

Kommunala gatunätet

Bättre säkerhet vid gatuarbeten

Utan tvekan finns det ett behov av att utöver trafiksäkerhet och framkomlighet, även försöka förbättra *arbetsförhållanden* och se till att viktiga säkerhetsaspekter beaktas vid arbeten och aktiviteter som utförs inom våra gatunät

Roller & Ansvar

Vi bär på ett stort ansvar i egenskap av

1. *beställare* av bygg- och anläggningsarbeten i gaturummet
2. *förvaltare* av gator och allmän plats /offentlig mark
3. *Väghållare/väghållningsmyndighet*

Byggherrens övergripande ansvar

I egenskap av Beställare har vi alltid ett övergripande arbetsmiljöansvar.

Det innebär också att vi ska utse byggarbetsmiljösamordnare för planering/projektering, samt en för utförandeskedet.

I regel krävs att en arbetsmiljöplan upprättas.

Det är BAS-P som upprätta arbetsmiljöplan men beställaren ska kontrollera att detta görs och se till att denna överlämnas till BAS-U.

Vem är Beställare ?

OBS ! .. att om ett arbete utförs i gaturummet behöver det inte alltid vara Väghållningsmyndigheten som är Beställare – utan det kan vara olika slag av ledningsägare (för VA, fjärrvärme, tele, datafiber etc.).

Vad ställer ni för några krav på dem?

Vad står det i markavtal/ledningsrättsavtal ?

Förvaltning/Väghållning

Kommunen är i regel huvudman för allmänna platser om det inte föreligger synnerliga skäl för annat. Plan och Bygglagen PBL 2010:900

Kommunfullmäktige har gett någon nämnd uppdraget att svara för underhålla dessa allmänna platser, vilket inkluderar gator och torg, etc. – med stöd av PBL 6 kap 21 § . Nämnden har i sin tur delegerat ansvaret till någon enhet/ avdelning inom sin förvaltning.

OBS! att Gaturenhållning och Vinterväghållning regleras emellertid av lagen ”Särskilda bestämmelser för gaturenhållning och skyltning”. Lag 1998:814.

Den lagen anger endast i allmänna ordalag vilka olika slags åtgärder som ska utföras. Vilka som anses vara skäligen får avgöras med hänsyn till ortsförhållanden, platsens benägenhet och övriga omständigheter.

Det låter väl tydligt och klart !

Vi är också Väghållningsmyndighet

Regeringen eller av denne utsedd myndighet beslutar om en kommun ska vara väghållare

Cirka 200 av våra 290 kommuner har blivit utsedda som väghållare inom ett definierat väghållningsområde som i princip omfattar väg- och gatunätet som ryms inom detaljplanerade områden, och som i enstaka fall omfattar några vägsträckor som är klassade som allmän väg inom eller utanför detaljplan.

De flesta kommuner har etablerat en Trafikenhet som har i uppdrag att vara väghållarens representant och ansvarar således för trafiksäkerhet och framkomlighet på kommunens gatunät.

Det innebär också ansvar för trafikplanering, hastighetsöversyner/regleringar och utsättning av vägmärken och övriga anordning som krävs. Man är också bemyndigad att utfärda lokala trafikföreskrifter enligt Trafikförordningen, samt behörighet att granska TA-planer och att utfärda grävtilstånd mm.

Hur ligger det till

Hur många kommuner tror ni att det finns som har infört några slags regler och anvisningar för arbete på sina kommunala gator

- 150 kommuner
- 100
- 50
- 30
- eller mindre

Byggande och underhåll av gator

Byggande och underhåll regleras i huvudsak av Plan och Bygglagen PBL – men också av;

- Lagen om tekniska egenskapskrav
- Bestämmelser om Gatuhållning och Skyltning
- Ordningslagen
- Anläggningslagen
- Miljöbalken
- Vägar & gators utformning VGU (rekommenderade anvisningar)

Och naturligtvis av nationella bestämmelser som;

- Arbetsmiljölagen
- Trafikförordningen och Vägmärkesförordningen

Men inte av Väglagen i någon större bemärkelse !

Arbetsmiljölagen och dess författningar

Arbetsmiljölagen ligger till grund för många förebyggande åtgärder som måste beaktas vid ett vägarbete.

Detaljerade föreskrifter har meddelats i AFS 1999:3 som avser bygg- och anläggningsarbeten.

Till exempel:

- Anläggningsarbeten ska planeras, ordnas och bedrivas så att de ger betryggande säkerhet mot olyckor på grund av passerande fordonstrafik. Härvid ska i första hand följande åtgärder övervägas i den ordning som följer
 1. Att trafiken leds om så att arbetet inte berörs
 2. Trafiken leds så att fordonen passerar på betryggande avstånd
 3. Trafiken skiljs från arbetsplatsen med trafik-och skyddsanordningar
- Om personal befinner sig närmare än 2,5 m – så får hastigheten på den passerande fordonstrafiken inte överstiga 30 km/tim – och det ska utföraren garantera!
- Schaktmassor och material får inte placeras så att de inte orsakar risk för ras

Skötsel och underhåll ...

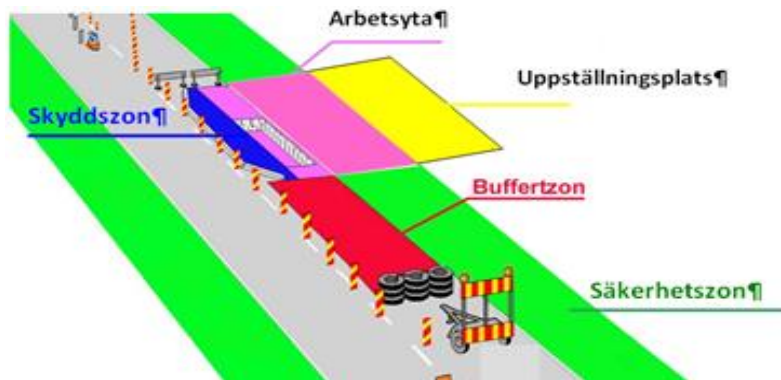
Tyvärr så är PBL och andra lagar som berör byggande, skötsel och underhåll av kommunala gator, torg, m.m. (d.v.s. allmän plats inom detaljplan) – inte så tydliga med att beskriva ansvar och skyldigheter, och framför allt dåliga med att meddela vilka befogenheter vi har som väghållare.

Så ibland kan det vara svårt att hitta en stabil grund i den nationella lagstiftningen för de beslut och aggerande som vi skulle vilja använda för att garantera god trafiksäkerhet, framkomlighet och tillfredsställande arbetsmiljöförhållanden vid olika arbeten i gatunätet.

Så vad gäller egentligen i kommunen ...

Hur skapar vi en säker vägarbetsplats utan regler !

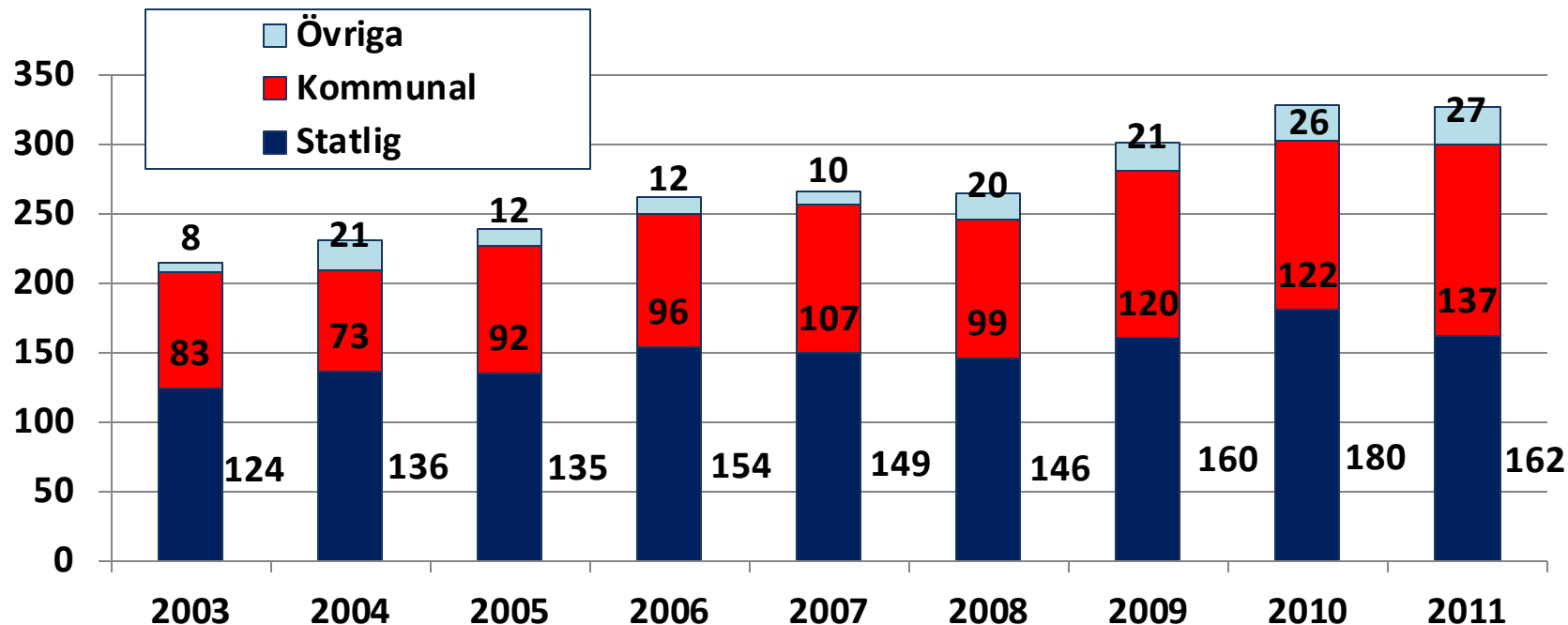
- Värna trafikanterna.
- Vägleda trafikanterna.
- Värna vägarbetarna och trafikanterna.

Ska vi inte begära – liksom Trafikverket – att t. ex. utförarens ska upprätta en Trafikanordningsplaner, (vilket föregås av en riskbedömning), som vi har möjlighet att granska – innan arbetet påbörjas ?

Sanktionerade regler

- *Vi behöver vi utarbeta Bestämmelser som kan sanktioneras av vår nämnd och/eller fullmäktige , och som ger uppdrag åt förvaltningen att tillse att nämnda regler och anvisningar implementeras och hålls aktuella för vägarbeten som utförs i egen regi – såväl som i entreprenadutförande.*

Antal trafikolyckor med personskador vid vägarbeten 2003-2011 per väghållare (inrapporterade i STRADA av polis och sjukvård)

Existerande Policy, Regler & Anvisningar

De flesta kommunerna har nog redan upprättat regler eller anvisningar för t.ex. ;

- *Gångbanerenhållning*
- *Vinterväghållning*

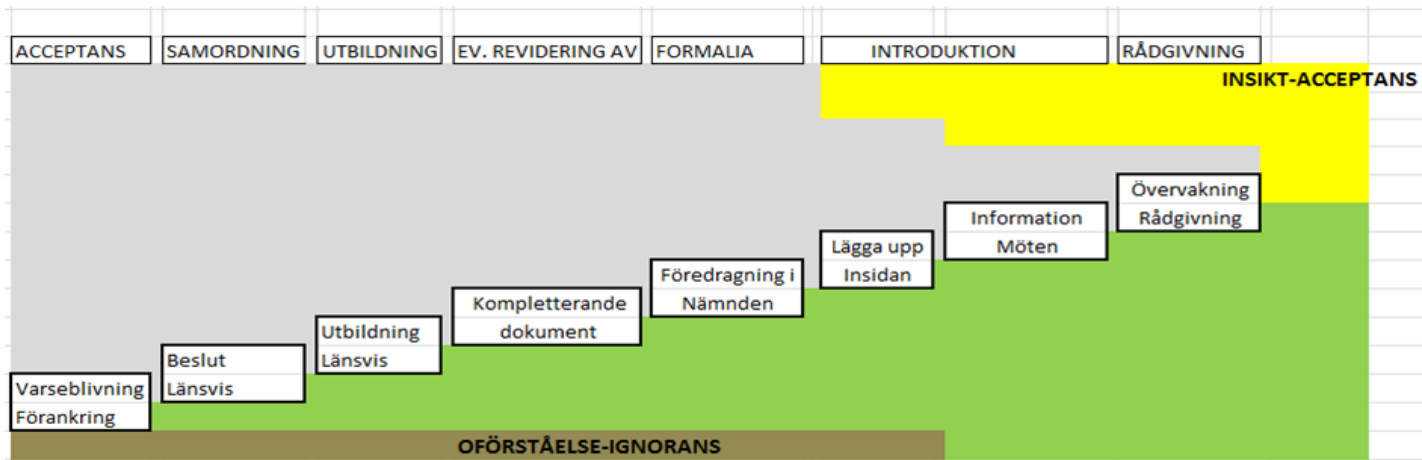

Men det är väl lika viktigt att det finns regler för;

- ***Arbete på väg*** (inkl. upprättande och granskning av TA-planer)
- ***Grävanvisningar*** (inkl. tillstånd, avgifter för framtida underhåll)
- ***Nyttjande av offentlig plats*** (se till att vi meddela rätt villkor)

Det finns en enklare väg ...

Med hjälp av Erfarenhetsutbyte & Nätverkande

En presentation från Nätverk som strävar med att förbättra säkerheten vid arbeten på gator i mindre städer och landsortskommuner

Handböcker som är tillgängliga ...

HANDBOK

Trafikreglering

vid arbete på kommunal mark

Ett regelverk för allt arbete på Jönköpings kommuns gator och vägar

Trafikverket
Förordning 2014

Arbete på väg

Regler och anvisningar vid arbete inom kommunala gator

Anvisningar av tekniska nämnden samråd

FALKÖPING

Handbok

Arbete på väg

En presentation från Nätverk som strävar med att förbättra säkerheten vid arbeten på gator i mindre städer och landsortskommuner

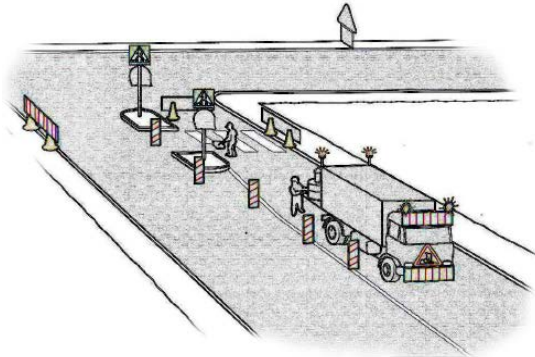
Övriga dokument som är tillgängliga ...

Trafikanordningsplaner

Exempelsamling

TA-KOM 2011 11 03

Kontroll av arbetsplats på kommunala gator och vägar

Bedömning
Liten risk =1
Större risk eller avstängd av sektion =2
Allvarlig risk eller lagbott=3

TA-plan

Saknas TA-plan 3/3
Saknas kopla på arbetsplatsen 2/3

1. Körledning

1.1. Tvärgående avstängning

Arbetsplatsens hela bredd ska vara avstängd med X 2 markeringskärm för hinder, 300-600mm hög i körbana och 100cm hög på gång eller cykelbana. På huvudvägnet krävs skyltvagn. Om risk finns att fordon kommer in på arbetsplatsen i andra änden av arbetsområdet ska det finnas avstängningsanordning även där enligt punkt ovan (dock inte krav på skyltvagn).

Om X2 eller skyltvagn saknas 3/3
Om X2 inte täcker hela bredden eller om skärmen är för smal 2/3
Om X2 saknas i arbetsområdets avslutning och det behövs 2/3

1.2. Längsgående avstängning

Arbetsplatsen ska vara avstängd längsgående med X 3 markeringskärm.

Om X3 helt saknas 3/3
Är den rätt för avstängningolycka, o.z.e. felvändning med X3 2/3
Om X 3 är satta på felstätt trafik kör in mellan skärmer 2/3

1.3. Påbudsmärken

Påbudsmärke D 2 ska finnas där separering av körfält förekommer.

Om D2 saknas eller om det är risk för slivningolycka, o.z.e. felvändning D2 2/3
Otydlig körledning med eller utan D2 2/3

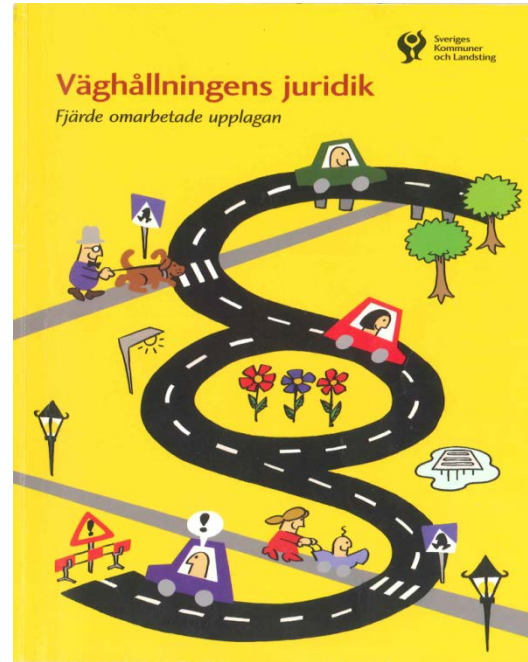
1.4. Värk- och hastighetstavlor

Varning för värk A20 och eventuell hastighetssänkning ska sitta uppsatta enligt TA-plan

Om A20 helt saknas eller om värkmärken med färeskilt inte är enligt TA-plan 3/3
Om andra värkmärken som ska finnas enligt TA-plan saknas och behövs 2/3

Om man vill lära sig mer om ansvar och befogenheter i kommunal väghållning

En presentation från Nätverk som strävar med att förbättra säkerheten vid arbeten på gator i mindre städer och landsortskommuner

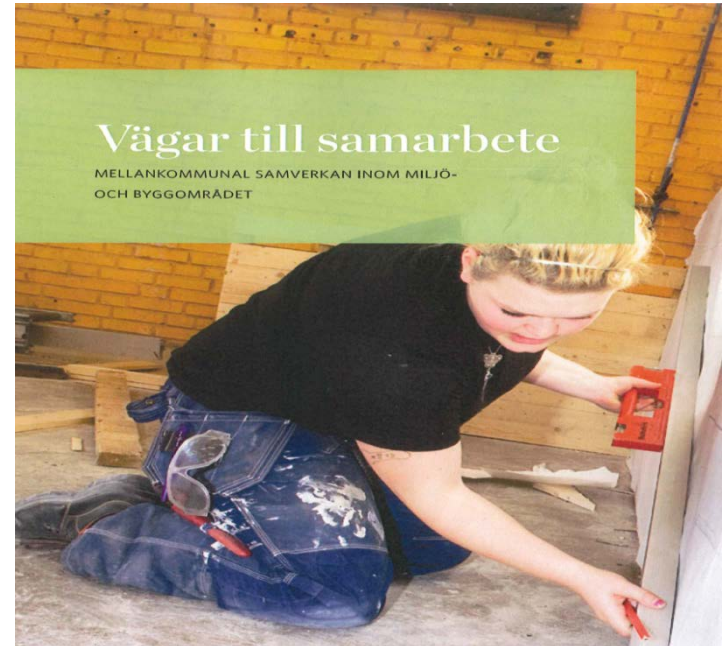
Mellankommunala samarbeten

Ibland kan det vara svårt för en mindre kommun att hantera alla ansvar och förpliktelser – och det gäller även handläggning och kontroll av sådan verksamhet vi just presenterat.

Mer än 150 kommuner har mindre än 15 000 invånare = 53 %

Vad har dom för någon bemanning ?

Men det finns lösningar – man kan starta samarbete med grannkommuner.

Budkavlen

Tar gärna med er lite av detta budskapet hem till er kommun och försök att vinna lite gehör för frågan bland arbetskolleger och överordnade.

Tveka inte att ta kontakt med någon person som är med i ett nätverk i närheten av din kommun.

Se kontaktlistan på nästa sida

Tag gärna kontakt med

Skåne

Blekinge

Kronobergs län

Jönköpings län

Västra Götaland

Göteborgsregionen

Borås med omnejd

Halland

Östergötland

Västmanland

Norrbottnen

Stockholm

Göteborg

Malmö

SKL Infrastruktur-Samhällsbyggnad

Sattar Zad

Leif Eriksson

Hans Göransson

Kjell Björk

Robert Hamilton

Kai Hermansson

Patrik Runeberg

Lars Norr

Håkan Blaxmo

Robert Nyman

Nils Mattsson

Björn Hedén

Ulf Kroon

Ulrika Appelberg

sattar.zad@ronneby.se

leif.eriksson@vaxjo.se

hans.goransson@vaggeryd.se

kjell.bjork@falkoping.se

robert.hamilton@lerum.se

kai.hermansson@boras.se

patrik.runeberg@varberg.se

lars.norr@linkoping.se

hakan.blaxmo@orebro.se

robert.nyman@skelleftea.se

nils.mattsson@stockholm.se

bjorn.heden@trafikkontoret.goteborg.se

ulf.kroon@malmö.se

ulrika.appelberg@skl.se

